

140 година од рођења Косте Милетића првог авионаута и команданта
и 130 година од рођења првог српског pilota Михаила Петровића

ВАЗДУХОПЛОВНИ

Издаје: Удружење пензионисаних војних летача
и падобранаца Србије. ЗЕМУН, Штресмајерова број 1

БИЛТЕН

Број 26, фебруар 2014.

ВАЗДУХОПЛОВЦИ ХЕРОЈИ СНЕЖНЕ МЕЂАВЕ

Лево: генерал Предраг Бандић, командант 204. ваздухопловне бригаде, био је на лицу места, у наручју са дететом које је спасено. Горе: хеликоптери су били и спас и нада за завејане које су оркански ветар и снег приковали затрпали у Банату и Бачкој.

Војска Србије укључила се у акцију деблокаде путних праваца, након што су снежни наноси и јаки удари ветра завејали људе и возила на више локација, у драматичном периоду од 31. јануара до 2. фебруара.

Транспортни хеликоптер 204. ваздухопловне бригаде Ми-17 (ХТ-48) превози до болнице у Зрењанину грађане који су од синоћ завејани у околини Стајићева. До краја дана, у пет наврата, превезене су 84 особе.

На лице места били су министар одбране Небојша Родић, начелник Генералштаба Војске Србије генерал Љубиша Диковић и начелник Сектора за ванредне ситуације МУП Србије, Предраг Марић.

На правцу Бачка Топола – Суботица код Новог Орахова Прва бригада ангажовала је тенк за извлачење. Тенком је рашишћен снег и ослобођена колона завејаних возила. До про-

мрзлих путника стигло је и војно возило с топлим чајем за промрзле путнике. На лицу места су и командант Прве бригаде бригадни генерал Стојан Батинић и командант гарнизона Бачка Топола потпуковник Арсенић Бојан.

Ка најкритичнијем правцу, Перлез–Стајићево, упућена је механизација 333. инжењеријског батаљона, као и хеликоптер „газела“ који извиђа терен, док су на путу Бачка Топола – Кула већ ангажоване инжењеријске машине Прве бригаде Копнене војске.

Припадници Прве и Специјалне бригаде Копнене војске и Команда за равој Банатске бригаде обезбедили су за угрожене грађане вреће за спавање, ћебад, одећу за утопљавање и топле напитке. Центар за обуку Копнене војске упутио је санитетско возило у село Кличевац код Великог Градишта, које је такође задесило невреме.

Хеликоптери Ваздухопловства и ПВО Војске Србије којима су управљали храбри пилоти, као и одважне посаде летача специјалиста пружили су непроцењиву помоћ и спасли из снежне међаве стотине завејаних путника, пре свега деце, болесних и старих.

Извршни одбро УПВЛПС је донео 6. фебруара одлуку да се редовна годишња конференција УПВЛПС, одржи дана **16. априла 2014. године** у Клубу ваздухопловства Земун (велика сала), Штросмајерова 3, Земун.

За конференцију је планиран следећи дневни ред:

1. - Усвајање пословника о раду Конференције и избор радних тела;
2. - Извештаји о раду органа Удружења (Извршног и Надзорног одбора);
3. - Расправа по извештајима;
4. - Избори (председника, подпредседника, чланова извршног и надзорног одбора) и представника УПВЛПС у УВПС, секретара, благајника, књиговође и председника комисија.
5. - Одлуке, закључци и тежишни задаци за наредни период.
6. - Додела стимулативних мера.

ОБАВЕШТАВАЈУ СЕ ЧЛАНОВИ ДА ПРИСУСТВУЈУ КОНФЕРЕНЦИЈИ. Тачно време почетка конференције биће дато на сајту удржења и у позивима који ће се лично доставити сваком члану.

ОТВОРЕНА ПРОДАВНИЦА ВОЈНЕ ОДЕЋЕ И СУВЕНИРА

У Београду, у Сарајевској улици број 7, отворена је продавница војне одеће и сувенира. Свечаном отварању присуствовали су високи званичници МО. Пожелевши добродошлицу првим посетиоцима, помоћник директора ВУ „Дедиње“ за промет униформи и репродуцијала Бранимир Теодосијевић истакао је да у циљу популаризације и промоције Војске Србије, дошло се на идеју да се у центру града отвори продавница која би, осим артикала службених и свечаних униформи које се продају за потребе активних војних лица, имала и сувенире и предмете са ознакама ВС.

- Купцима, нарочито колекционарима, може бити посебно интересантно и то што смо после 30 година ставили у продају минијатурне реплике одликовања из доба Титове Југославије – истакао је Теодосијевић додајући да су њихове цене приступачне, а доступан је асортиман намењен широком кругу потрошача, као што су јакне, тренерке, мајице, као и сувенири са војним ознакама.

Да је реч о првом „арми шоу“ Војске Србије недвосмислено поручује и излог продавнице у Сарајевској улици у коме су модели маскирне униформе М10, као и реплика униформе из 1924. године коју су носили мајори, потпуковници и пуковници. Посебну пажњу привлаче и модели и макете авиона „Галеб“, „Јастреб“, „Утва“ и МиГ 29, као и популарне „пилотске јакне“ и „вијетнамке“ домаће производње, и више модела непромочиве обуће.

- Почетком јануара 1913. године, после формирања Ваздухопловне команде српске војске, на аеродрому Трупалско поље код Ниша је почело летење српских пилота, упркос јакој зими и снежним падавинама.

- 5. јануара 1945. године, почео је са радом штаб Девете обласне базе у Новом Саду.

- 9. јануара 1911. године, приликом приказивања летења на авиону, у Београду је погинуо Едвард Русјан.

- 15. јануара 1943. године, полетео је први југословенски пилот поручник Аугустин Грошељ у 1. тренажном сквадрону РАФ-а на аеродрому Ел Балах.

- 17. јануара 1918. године, на Солунском фронту су формиране Прва и Друга српска ескадрила.

- 17. јануара 1945. године, почела су дејства јединица Групе ваздухопловних дивизија у подршци југословенским армијама.

- 19. јануара 1913. године, у Србију је дошао чувени француски пилот Жил Ведрин.

- 20. јануара 1944. године, у Салаветрију је формиран Штаб ваздухопловних школа НОВЈ. Све до 1990. године, овај датум је обележаван као Дан Ваздухопловне војне академије.

- 21. јануара 1963. године, на београдски аеродром, слетела је прва ЈАТ-ова „КАРАВЕЛА“, УУ-АХА.

- 21. јануара 1977. године, на аеродрому Батајница, полетео је прототип двоседа „Орао“.

- 26. јануара 1972. године, од подметнуте бомбе, над Чехословачком је, изнад места Српске Каменице експлодирао ЈАТ-ов ДЦ-9. Погинуло је 27 путника и чланова посаде. Пад са око 10000 м, једино је преживела стјуардеса Весна Вуловић.

- 27. јануара 2000. године, „Еуроконтрол“ је поново успоставио саобраћај преко Обласне контроле Београд.

- 28. јануара 1957. године, на београдски аеродром је слетео први ЈАТ-ов „ИЛ-14“, УУ-АДЕ.

ФЕБРАУР

- 1. фебруара 1947. на основу уговора са СССР-ом основано мешовито југословенско-совјетско предузеће за цивилни ваздушни транспорт „ЈУСТА“.

- фебруара 1954. године, почео пријем 10 хеликоптера С-51.

- 4. фебруара 1928. године, на аеродром „Београд“ слетела су два авиона „Потез-29“.

- 5/6. фебруара 1943. године, преобуку на „Спитфајеру“ обавио је наредник Александар Ценић. Он је први југословенски пилот који је оперативно летео на „Спитфајеру“.

- 7. фебруара 1926. године, Министарство војске и морнарице, донело је одлуку да се у року од пет година набави преко 800 авиона, већином борбених.

- 14. фебруар 1901. године, Коста Милетић је ступио у ваздухопловну школу у Русију.

- 14. фебруар 1912. Службени војни лист Краљевине Србије бр.3, приказује цртеже ознака родова и служби, па и ознаке за униформе ваздухопловаца и припадника Голубије поште.

- 15. фебруара 1928. године, Друштво „Аеропут“ почело је ваздушни саобраћај између Београда и Загреба.

- 16. фебруара 1979. године, у ЈАТ-овом авиону ДЦ-10, линији Београд-Загреб-Њујорк, изнад Атлантика је одржана прва аукција слика.

- 18. фебруара 1913. године, у Београду је Краљ Србије Петар Први Карађорђевић прописао „Уредбу о саобраћају справама, које се крећу по ваздушном простору“.

- 20. фебруара 1913. године, формиран је „Приморски аероплански одред“.

- 22. фебруара 1912. године, Министарство војно Краљевине Србије расписало је конкурс за 3 официра и 3 подофицира за изучавање пилотаже.

- 22. фебруара 1928. године, у Краљевини Југославији је донет Закон о ваздушној пловидби.

- 22. фебруара 1946. године, наредбом Начелника ГШ ЈНА, формирана је Главна управа цивилног ваздушног саобраћаја при Команди ратног ваздухопловства.

- 22. фебруара 1957. године, ЈАТ је преузео први „Конвејер 440-Метрополитен“, УУ-АДД

- 29. фебруара 1924. године, Краљевским указом број 8115 одређено је да се 2. август, Свети пророк Илија слави као ваздухопловна слава, а 1. април као дан ВТЗ.

Школовање пилота

20. КЛАСА ДРУГЕ ПИЛОТСКЕ ШКОЛЕ 1939. ГОДИНЕ – КРАЉЕВО

1. Аћимовић Д. Милан	50. Михелчић Ј. Виктор
2. Антончић А. Јанез	51. Милтић Шиме
3. Бадњаковић М. Милан	52. Милојевић Душан
4. Бајић Б. Слободан	53. Миловановић
5. Белић М. Миливоје	54. Митровић Ђ. Милорад
6. Беара Ђ. Милан	55. Младеновић Д. Љубиша
7. Бижић	56. Настасијевић Ч. Драгољуб
8. Бореновић М. Милан	57. Окановић Хусеин
9. Бршић М. Вилко	58. Омишаљ М. Михајло
10. Брадић М. Драгиша	59. Павчић Едвард
11. Брадвица И. Иван	60. Павичевић М. Далимир
12. Ћосић М. Дојчин	61. Павловић
13. Чипић Ј. Јосип	62. Пешић С. Трајко
14. Даковић Радован	63. Поповић
15. Димитришин И. Димитрије	64. Прекић С. Драгослав
16. Диздаревић Х. Хасан	65. Радић А. Стјепан
17. Докмановић Стеван	66. Радивојевић С. Радивоје
18. Дринић	67. Радојчић С. Новак
19. Ђелић Ј. Димитрије	68. Радовић Б. Чедомир
20. Фесел	69. Ранковић
21. Глодић Б. Сава	70. Ристић
22. Глумац Прока	71. Родић П. Миле
23. Голубовић Д. Радомир	72. Ружичка С. Мирко
24. Хаџиомеровић Салих	73. Савић
25. Јаћимовић	74. Сенић
26. Јакшић С. Мирко	75. Симовић М. Милан
27. Јанковић Ђ. Александар	76. Стефановић
28. Јовановић	77. Стефановић
29. Јовановић	78. Шешун С. Чедомир
30. Јовановић	79. Штарк Павле
31. Јовановић	80. Тарабић
32. Јовановић	81. Теодосић Д. Будимир
33. Јовић В. Живко	82. Тешић И. Никола
34. Карић Ж. Милан	83. Трајковић Милорад
35. Кешељевић Ј. Милош	84. Узелац Ј. Миле
36. Кијановић Д. Новица	85. Узуновић Милош
37. Кланфер Јосип	86. Видић Р. Бранимир
38. Корманић Ј. Отон	87. Вукашиновић И. Влајко
39. Косић Раде	88. Вукчевић П. Павле
40. Кушлан Ј. Станислав	89. Вујичић Д. Петар
41. Летуница Л. Милан	90. Зелен М. Јован
42. Лукачевић П. Којо	91. Злонога Адам
43. Мамула М. Јован	
44. Маркотић Драго	
45. Марковић	
46. Марковић М. Живан	
47. Марох П. Александар	
48. Мартиновић Т. Јозо	
49. Михаљевић Ј. Иван	

ХЕЛИКОПТЕР БУДУЋНОСТИ

Израда перспективног брзог руског хеликоптера треба да буде завршена 2017-18. године. У Русији се ради на различитим варијантама таквих летелица, мада је за сада рано говорити о техничким карактеристикама.

Московска фабрика Миља позната је по својим хеликоптерским бестселерима Ми-8 и Ми-17, који су тражени у читавом свету. Компанија планира да наредне године заврши рад на техничком пројекту перспективног брзог хеликоптера (ПБХ) који се назива В-37. Његова базична варијанта ће имати савремени комплекс авионице и носеће системе последње генерације. Крстарећа брзина летелице може да достигне 350-370 километара на сат. Руска компанија Камов ради на хеликоптеру Ка-92 са два чврста пропелера. За сада је тешко говорити које показатеље брзине ће имати верзија новог брзог хеликоптера. Али она ће вероватно бити много већа него код Ка-52 и Ми-28Н Ноћни ловац, којег је Министарство одбране примило у наоружање. Њихова крстарећа брзина износи 270 километара на сат, истиче главни уредник портала Avia.ru Роман Гусаров:

Конструисање брзог хеликоптера је сложени задатак. Данас је обична брзина хеликоптера 250-300 километара на сат. Ако пође за руком да се направи летелица која ће летети у крстарећем режиму 500 километара на сат, то ће бити гигантски напредак. Овде има много „али“ које је тешко превладати.

Стручњаке читавог света занима како увећати крстарећу и максималну брзину лета. Сваки хеликоптер има физичка ограничења која му не дозвољавају да развија брзину изнад 350 километара на сат у крстарећем режиму. Брзинска својства у многоме су ограничена законима аеродинамике. Немогуће је у лету сложити основни пропелер да он не да отпор. У светској авионској индустрији такви задаци се решавају помоћу конвертоплана – летелица између хеликоптера и авиона. На пример, амерички Оспри који узлеће вертикално, затим два велика пропелера окрећу се паралелно хоризонту и даље летелица

лети брзином од 500-550 километара на сат као авион. Ипак, водеће светске компаније као што је Еврокоптер и Сикорски, настављају да раде на брзим хеликоптерима и постигле су добре резултате, истиче експерт:

Компанија Еврокоптер данас се налази у успону. У многим сегментима изградње хеликоптера она диктира моду и други произвођачи се према њој

управљају. Достицање брзине од 470-480 километара на сат у хоризонталном лету хибридним хеликоптером ХЗ у току испитивања на југу Француске врло је добар резултат, за руску технику за сада недостижан.

Како би се убрзала реализација пројекта производње брзог хеликоптера руски инжењери треба да реше проблем мотора, између осталог бојевих хеликоптера. Њих производе у фабрици Климова у Петербургу, али у ограниченој количини. Значајни део се купује у иностранству, у првом реду у Украјини. Али сасвим је јасно да убудуће руски брзи бојеви хеликоптери, за разлику од цивилних, по дефиницији треба да имају моторе руске производње. Зато, у фабрици Климова се граде нови капацитети за производњу мотора нове генерације. Они су срачунати на дугорочну перспективу и за 50-ак година ће постати савремени. (18. фебруар 2014.)

"ОСВЕТА" АЕРОФЛОТА ПИЈАНОМ РУСУ

Москва - Руска авио-компанија Аерофлот је добила парницу и 15.000 евра одштете од једног путника који је пијан толико узнемиравао путнике и по-

саду да је лет прекинут.

Пијани путник је априла 2013. године у авиону на линији Москва-Шангај претио и путницима и рвао се с посадом, те је капетан авиона непланирано спустио авион у граду Новосибирск да би извели путника. Руски медији су тада пренели да је тај путник, 44-годишњи директор једног предузећа, поцепао униформу једном члану посаде и малтретирао више од 300 путника. Сличан случај се догодио децембра прошле године када је авион на релацији Краснојарск - Москва непланирано слетео у Новосибирску због туче коју је извазвао пијани Рус, касније идентификован као бивши регионални званичник. Један путник је почетком фебруара осуђен на три и по године затвора јер је током лета за Египат био пијан и пушио, и ударио стјуарда који га је опоменуо. Аерофлот је поздравио оштрије судске казне за такве инциденте и затражио још строже кажњавање. (Среда 19.02. 2014 - Тањуг)

АЛЖИР: ПАО АВИОН, ОКО 100 ПОГИНУЛИХ

Алжир - Више од 100 људи је данас погинуло у Алжиру када се срушио војни транспортни авион. Према првим информацијама, узрок несреће су временски услови.

Алжирска ТВ станица је јавила да се несрећа догодила у планинској обла-

сти на истоку земље, у провинцији Ум Ел Буаги.

Авион типа "Ц-130 Херкулес" летео је за град Константин, а срушио се током лоших временских услова на око 500 километара источно од Алжира, престонице истоимене државе, јавио је алжирски радио.

Позивајући се на неименоване безбедносне званичнике, агенција АФП је пренела да су свих 103 путника и чланова посаде погинули.

Агенција АП преноси изјаве сведока да је авион једним делом ударио у планину, а потом се срушио. (11.02.2014. ТАЊУГ)

"Ваздухопловни билтен" излази једном месечно. Примерци су бесплатни за чланове УПВЛПС. Текстовете одабрали, написали, приредили, уредили и припремили за штампу Златомир Грујић и Милан Ракић.
E-mail: zlgurjic@gmail.com